

Til lovforslag nr. L 65. Betænkning afgivet af Kommunaludvalget den 27. maj 2005

Betænkning

over

Forslag til lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab

[af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 24. februar 2005 og var til 1. behandling den 15. marts 2005. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Kommunaludvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Teknisk gennemgang

Mandag den 28. februar 2005 afholdt Indenrigs- og Sundhedsministeriet teknisk gennemgang af lovforslagene vedrørende kommunalreformen i Kommunaludvalgets regi, herunder dette lovforslag.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og indenrigs- og sundhedsministeren sendte den 1. december 2004 dette udkast til udvalget, jf. folketingsåret 2004-05, 1. samling, alm. del – bilag 66. Indenrigs- og sundhedsministeren har som svar på udvalgets alm. del – spørgsmål 20 fra folketingsåret 2004-05, 1. samling, løbende oversendt kopi af de indkomne høringssvar, og den 24. februar 2005 sendte indenrigs- og sundhedsministeren et notat om høringssvarene til udvalget.

Politisk aftale

Lovforslaget er en del af den samlede lovgivningsmæssige gennemførelse af kommunalreformen. Lovforslaget er en udmøntning af aftalen fra juni 2004 mellem regeringen og Dansk Folkeparti om en strukturreform og aftalen om en udmøntningsplan fra september 2004 mellem regeringen og Dansk Folkeparti.

Sammenhæng med andre lovforslag

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med især følgende lovforslag:

Forslag til lov om revision af den kommunale inddeling (L 68).

Forslag til lov om forpligtende kommunale samarbejder (L 69).

Forslag til lov om visse proceduremæssige spørgsmål i forbindelse med kommunalreformen (L 67).

Forslag til lov om regional statsforvaltning (L 70).

Forslag til lov om regionernes finansiering (L 71).

Andre møder

Den 18. april 2005 var udvalget til møde hos Amtsrådsforeningen for at drøfte lovforslaget.

Den 24. maj 2005 deltog udvalget i Folketingets Retsudvalgs ekspertmøde om eventuelle

grundlovsproblemer i forhold til kommunalreformen.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra

Amtsrådsforeningen,
 Dansk Kiropraktor Forening,
 De Samvirkende Invalideorganisationer,
 Landbrugsrådet,
 Praktiserende Lægers Organisation,
 Socialpolitikgruppen i Vejle Amt og
 Aalborg Kommune.

Indenrigs- og sundhedsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 60 spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren til skriftlig besvarelse, hvoraf denne har besvaret de første 58 spørgsmål. Udvalget forventer at få de resterende svar inden 2. behandling.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (S, RV, SF og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

3. Politiske bemærkninger

Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti

Venstres, Dansk Folkepartis og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget finder, at kommunalreformen som helhed skaber grundlaget for en moderne, fremtidssikret offentlig sektor på borgernes præmisser. Opgaverne fordeles bedre, og de lokale og regionale enheder indrettes efter de opgaver, de skal løse.

Reformen tegner en ny offentlig sektor i Danmark, hvor kommuner, regioner og stat har hver deres rolle og identitet.

V, DF og KF finder det hensigtsmæssigt, at kommunerne varetager de direkte borgerrettede opgaver og dermed bliver hovedindgangen til den offentlige sektor for så vel borgere som virksomheder. Med inddelingsreformen får fremtidens kommuner den nødvendige størrelse og ro-

busthed til at løfte de nye opgaver. Det bliver især til gavn for de svageste, fordi kommunen får et samlet perspektiv på den enkeltes og familiens situation.

Fem nye regioner får ansvaret for sundhedsvæsenet, bliver dynamo for den regionale udvikling og får ansvaret for at løse større driftsopgaver for kommunerne. For at undgå eventuelle kompetenceglidninger og gråzoner afgrænses regionernes opgaver positivt i lovgivningen. V, DF og KF mener, at regionerne skal have lige økonomiske muligheder for at løse deres opgaver. Derfor skal regionerne ikke udskrive skatter, men finansieres af bidrag fra stat og kommuner.

Staten fastlægger de overordnede rammer for kommuner og regioner og løser opgaver, der mest hensigtsmæssigt varetages centralt. V, DF og KF mener således, at det bør være en statslig opgave at sikre nationale hensyn og værdier på miljøområdet samt en korrekt og ensartet skattekommunikation. Staten sikrer også, at specialiseret viden er tilgængelig for kommunerne på bl.a. det sociale område.

V, DF og KF ønsker en klar ansvarsfordeling og et opgør med de gråzoner, som i dag står som modsætningen til princippet om borgeren som omdrejningspunkt for opgaveløsningen. Det sikres gennem en klar og entydig fordeling af opgaverne. Den klare ansvarsfordeling understøttes af finansieringsmodeller, der modvirker kassætænkning. Det gælder ikke mindst på sundhedsområdet, hvor kommunal medfinansiering af borgernes behandling betyder, at kommune og region har en fælles interesse i at holde borgerne raske.

Det er reformens perspektiv at sætte borgerne først i den offentlige opgaveløsning. Og det er forventningen, at det perspektiv også vil præge indretningen af de nye kommuner og regioner. Samlingen af de nære opgaver i kommunerne vil skabe et mere handlekraftigt lokalt demokrati og et tydeligere ansvar hos politikerne i forhold til deres vælgere. Det giver også et solidt fundament for at fortsætte decentraliseringen ved løbende at give indflydelse til borgerne i f.eks. kommunale institutioner og lokalområder.

V, DF og KF finder det overordentlig positivt, at det nye kommunale landkort – med ganske få undtagelser – er vokset op nedefra i en demokratisk proces, som har cementeret billedet af det levende lokale demokrati i Danmark. Dermed har

de nye kommuner fået et solidt demokratisk afsæt for at løse de opgaver, som de får tilført kommunalreformen, og for at videreføre en tradition, som sikrer velfærd, tryghed og fremgang for alle samfundsgrupper.

Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten

Socialdemokratiets, Det Radikale Venstres, Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget finder, at det er afgørende for kvaliteten af løsningen af offentlige opgaver, hvilket samspil der er mellem borgerne, den demokratiske styring, den konkrete ledelse, den faglige bæredygtighed, økonomien m.v. Det er ikke afgørende, om opgaven løses af det ene eller det andet administrative niveau. Det er tværtimod afgørende, at opgaver kan løses lokalt, regionalt eller nationalt alt efter opgavens karakter og kravene til løsningen af opgaven.

Der er stadig mange opgaver, der kan løses bedre – ligesom der er mange, mange opgaver, som løses til borgernes tilfredshed og i overensstemmelse med de politiske prioriteringer.

I Danmark har de administrative niveauer i årtier været kendetegnet af demokratisk styring, et politisk og administrativt råderum og en selvstændig økonomi. Det har gjort det muligt at placere et klart politisk ansvar for løsningen af opgaver. Udviklingen af den offentlige opgaveløsning i retning af større kompleksitet og forventningerne om stadig højere kvalitet stiller krav om en grundig analyse, debat og overvejelser om, hvordan den nødvendige faglighed og kompetence kan opnås i amter og kommuner.

Desværre har regeringens udgangspunkt for alle diskussioner og forhandlinger om strukturreformen været, at amterne skulle nedlægges, og at der på det regionale niveau kun må løses ganske få opgaver og kun efter konkret tilladelse gennem lovgivning. Regeringens nedlæggelse af amterne betyder, at en lang række opgaver må fordeles til enten stat eller kommune eller til kommunen med nye former for statsstyring påhæftet. Ikke fordi det kan begrundes af demokratiske, faglige, økonomiske eller andre hensyn – men fordi amterne skal nedlægges.

Amterne erstattes ikke af noget andet, men der oprettes 5 regioner. De fem regioner er nok demokratisk styrede, men de er uden politisk og administrativt råderum og uden selvstændig

økonomi. De har således ikke som amterne mulighed for at løse opgaver, og det giver en lang række demokratiske problemer og en lang række problemer for løsningen af opgaver.

For det første tages der ikke hensyn til mennesker i en udsat situation, hvis behov stiller krav om stor faglighed, en særlig indsats og en betydelig økonomisk robusthed i den konkrete offentlige indsats.

For det andet gives der ikke mulighed for at tage hensyn til den miljømæssige bæredygtighed eller ved armslængdeprincippet at skille umiddelbart uforenelige hensyn til henholdsvis erhvervsudvikling og miljø.

For det tredje kan den demokratiske ledelse af regionen ikke tage ansvar for både indtægter og udgifter – men skal løse opgaven inden for den udgiftsramme, som andre har bestemt. Dertil kan lægges, at der ikke er noget overblik over, om der er økonomi til den konkrete opgaveløsning i hver enkelt ny kommune eller i regionerne.

For det fjerde bliver den faglige bæredygtighed i en række opgaver tynd. Medarbejdere, der tidligere var organiseret i amtsligt regi, fordeles til de nye kommuner eller i sjældnere tilfælde til staten med en udtynding af det faglige miljø til følge.

S, RV, SF og EL kan ikke støtte den samlede ramme for strukturreformen. Der er tværtimod brug for fokus på opgavernes løsning i en demokratisk ramme, med særlige hensyn til mennesker i en udsat situation og et bæredygtigt miljø, og med et kendt og robust økonomisk grundlag.

Socialdemokratiet

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget bemærker, at Socialdemokratiet siden kommunalreformen i 1970 har været medvirkende til større og mindre justeringer af den kommunale struktur. Kun i enkelte år har der ikke været truffet beslutning om flytning af opgaver – særligt fra staten til amterne og kommunerne. Der har været en glidende decentralisering, der har gjort Danmark til verdens mest decentrale samfund med vigtige beslutninger lagt ud i det yderste bæredygtige led på grundlag af åbenhed, selvbestemmelse og demokrati.

Gennem de senere år er det blevet stadig klarere, at indretningen af den kommunale struktur stod over for mere afgørende udfordringer:

- Flere og tungere opgaver i kommunerne har øget kravene til faglig styrke og økonomisk robusthed, hvilket har været vanskeligt at løfte i særligt de meget små kommuner.
- En stadig stigende specialisering, kravet om høj kvalitet i løsning af sygehusopgaven og den stadig mere påtrængende opgave som regional vækstdynamo har kaldt på færre og større amter eller regioner.
- Fraværet af en regional og demokratisk myndighed i hovedstadsregionen til varetægelse af fælles interesser har været defensiv i forhold til de globale udfordringer.

Årene har budt på forsøg på løsninger, som til sammen har udgjort et utilfredsstillende billede. Små kommuner har været for sig ved dannelsen af uigennemskuelige og udemokratiske samarbejder eller selskabsdannelser. Yderområder har været i vækst målt på kravene til ekstraordinær indsats for at sikre behandling og aktivitet på linje med landsgennemsnittet. Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab fremtrådte mere og mere som midlertidige nødløsninger.

Derfor hilste Socialdemokratiet det velkommen, at Strukturkommissionen blev nedsat i efteråret 2002. Der var brug for et helhedsbillede, hvor strukturen, økonomien og opgavefordelingen blev taget under en grundig og fordomsfri behandling.

Socialdemokratiet fastlagde sine mål for en fornyet kommunal struktur:

- Forbedring og fremtidssikring af den offentlige service over for borgerne.
- Økonomisk, administrativ og faglig styrke i enheder, der skal løfte de offentlige velfærdsopgaver.
- En klar fordeling og sammenhæng mellem ansvar, kompetence og økonomi.
- Muligheder for aktiv regional vækst og beskæftigelse i hele landet.
- Åbenhed, nærdemokrati og borgerinddragelse som afgørende udgangspunkt for at videreudvikle verdens mest decentrale samfund.
- Sikring af natur og miljø for kommende generationer.
- Trygge vilkår for stærkt handicappede og øvrige borgere, som er afhængige af offentlige tilbud af høj faglig kvalitet.
- Et effektivt og velfungerende arbejdsmarked med et nationalt ansvar for beskæftigelsespo-

litikken med tilbud om job, uddannelse og opkvalificering til alle ledige.

Socialdemokratiets konklusion var klar: At nå disse mål forudsætter en struktur med større og mere robuste kommuner og regioner. Ansvar for opgaverne skal varetages af den myndighed, som kan tilbyde den bedste service over for borgerne, og som kan levere den højeste faglige kvalitet.

Strukturen er kun et redskab for at nå vore politiske mål om den bedst mulige betjening af borgerne. Derfor har vi på intet tidspunkt anset debatten om en ny struktur som en ideologisk kamplads. For os har tilgangen været at skabe de bedst mulige rammer for fremtidens velfærdssamfund uden ideologiske overtoner.

Derfor blev vi også overrasket over regeringens stærke ideologiske tilgang til opgaven. Allerede ved udarbejdelsen af kommissoriet for Strukturkommissionen insisterede regeringen på at indbygge modeller for en stærkere markedsføring af velfærden. I hele det efterfølgende forløb har regeringen forfulgt dette spor.

Ved offentliggørelsen af Strukturkommissionens betænkning i januar 2004 var det desværre slående, at den, modsat forventet, var uklar i sine anbefalinger, præget af traditionel sektortænkning og uden en samlet vision for, hvordan fremtidens offentlige sektor burde skrues sammen.

Få har læst de 1.600 sider, men betænkningen har, helt i modstrid med dens indhold og opbygning, tjent som den faglige begrundelse for regeringens udspil få måneder senere. Tilmed var deltagelsen af uafhængige eksperter med til at give betænkningen den faglige styrke og troværdighed, der kunne stille politikere med en kritisk tilgang til regeringens udspil i et usagligt lys.

Desværre er dette et misbrug af så vel betænkningens indhold som af de uafhængige eksperters medvirken. Som den ene – Poul Erik Mouritzen – har sagt det i Mandag Morgen den 6. september 2004: »Alle tror, at den er spækket med visdom, og at den senere dannede grundlag for regeringens udspil. Vores primære opgave som uafhængige eksperter var at legitimere den opfattelse. Det var ikke meningen, at betænkningens indhold skulle bruges til noget, men den skulle fylde meget.«

Scenen var sat til politiske forhandlinger, hvor kun meget få udenforstående havde overblik over indhold, løsninger og problemer. Afgøren-

Bet. o. lovf. vedr. regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne m.v.

de problemer og politiske uenigheder blev i formidlingen følgelig reduceret til ligegyldigt politisk drilleri og hanekamp. Ved forhandlingsammenbruddet mellem regeringen og Dansk Folkeparti på den ene side og Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre på den anden side fremstod uenighederne som uforklarligt små i indenrigsministerens udsagn om de sidste to centimeter i et 100-meter-løb. Men de mange udestående emner blev kraftigt markeret i forsommeren 2004 og blev gentaget i en kort og klar udtalelse fra den socialdemokratiske kongres i september 2004:

1. Vi vil have klarhed over, at de enkelte kommuner og regioner har et betryggende fagligt og økonomiske grundlag for at løse opgaverne på et kvalitativt højt niveau.
2. Vi vil fastholde ekspertise og institutioner på regionalt niveau af hensyn til at sikre de mest sårbare medborgere de bedst mulige tilbud.
3. Vi skal fastholde armslængdeprincippet på miljøområdet, værne om vore naturværdier til kommende generationer og sikre en ansvarlig planlægning for det åbne land.
4. Der er brug for grundige vurderinger, inden et helt nyt sundhedssystem med en ny finansiering føres ud i livet.
5. Regionerne skal være dynamoer for en aktiv udvikling af alle dele af landet.
6. Vi ønsker at fastholde det nationale ansvar for beskæftigelsesindsatsen, herunder det økonomiske ansvar.
7. Der skal skabes gode personalemæssige vilkår ved strukturreformen gennem en tæt inddragelse af personalet og deres organisationer.«

Disse krav og ambitioner blev hovedindholdet af de socialdemokratiske budskaber for reformen i valgkampen i januar-februar 2005, en valgkamp, der i øvrigt kun sporadisk kom til at handle om vor tids største reform af grundlaget for velfærdssamfundets funktion.

Folketingsvalget førte til en fortsættelse af flertallet for de tre partier bag reformen. Regeringen inviterede til forhandling med udgangspunkt i, at hele hovedkonstruktionen ikke kunne ændres. Opgavernes flytning kunne ikke diskuteres, og økonomien ville først blive klarlagt i 2006. Så vel Socialdemokratiet som Det Radikale Venstre gik til forhandlingerne for at sikre en

begrænsning eller fjernelse af flest mulige af problemerne.

Indledningsvis indgik de to partier i en bred aftale om at færdiggøre arbejdet med at skabe de bæredygtige kommuner og regioner, som havde været vores udgangspunkt for arbejdet med en strukturreform. Aftalen fra den 3. marts 2005 er i det efterfølgende forløb udmøntet i fuld udstrækning. Vi kender således det geografiske og befolkningsmæssige grundlag for den fremtidige kommunale struktur.

Senere i forløbet er der indgået en større aftale om behandlingen af medarbejderne i forbindelse med de mange omlægninger og omflytninger. Reformen vil medføre at titusindvis af medarbejdere skal flytte arbejdsplads, skifte kolleger, betjene nye borgere og have nye chefer. Socialdemokratiets mål med forhandlingerne var at sikre disse mange mennesker nogle reelle rammer for tryghed i ansættelsen, så de også i overgangsperioden ville kunne koncentrere deres indsats om borgernes opgaver. Det lykkedes at skabe en statslig forpligtelse til at lave tryghedsaftaler, ligesom retssikkerheden for medarbejderne blev væsentligt styrket. Det lykkedes ikke at sikre tjenestemændene en tilfredsstillende situation, hvorfor der her må imødeses en lang række sager ved domstolene.

De øvrige forhandlinger har været præget af regeringens uvilje til at lytte til ønsker, der er blevet gentaget og uddybet med stor styrke. Intet har været uforsøgt: Striber af forhandlingsmøder med udveksling af ønsker, skitsering af ønskede ændringer i brevttekst til de enkelte ministre og formulering af præcise ændringsforslag på områder, hvor dette overhovedet har været teknisk meningsfuldt.

Det har resulteret i en række delaftaler på forskellige områder og om konkrete lovforslag. Regeringen har derimod været fastlåst på reformens hovedforslag. På flere områder har ministre endog trukket tilbud om ændringer tilbage, som kunne åbne for reelle forhandlinger. De indgåede aftaler indeholder ikke fundamentale ændringer, men de er alle udtryk for justeringer af mulighederne for at føre områderne i en konstruktiv retning i forhold til det foreslåede fra regeringen og Dansk Folkeparti. Det gælder bl.a. områderne erhverv, trafik, kultur og med forventninger om et positivt resultat på gymnasieområdet.

Desværre har regeringen været afvisende på helt centrale områder som miljø, det sociale område, vidtgående specialundervisning og beskæftigelsesområdet. Tilsvarende har man totalt afvist at forhandle om en egen økonomi til regionerne og ændringer i finansieringen af sundhedsområdet, som alle sagkyndige har advaret imod.

Regeringen og dens støtteparti Dansk Folkeparti vil således gennemføre en reform, der hviler på et meget skrøbeligt så vel politisk som fagligt og økonomisk grundlag. Der udestår således omfattende uklarhed eller det, der er værre, om:

- De økonomiske konsekvenser for kommunerne og borgerne.
- Virkningen af finansieringen af sundhedsområdet.
- Konsekvenserne for de mest socialt udsatte og handicappede.
- Opsplitningen på natur- og miljøområdet.
- Undergravning af den nationale beskæftigelsespolitik.

Det er svært at spå om forløbet de kommende måneder, og når reformen træder i kraft den 1. januar 2007. Der er ingen tvivl om, at så vel folkevalgte i kommuner og regioner som de brede grupper af medarbejdere vil bestræbe sig til det yderste for at føre reformen ud i livet. Det gælder også socialdemokratiske repræsentanter i kommuner og regioner.

Det er dog ikke uden grund, at mange er bekymrede for, om en så omfattende omvæltning af hele den offentlige sektor kan gennemføres »i et hug« uden at få mærkbare følger for den primære borgerbetjening. Her pådrager regeringen og Dansk Folkeparti sig et tungt ansvar ved at overhøre advarsler fra mange grupper af berørte borgere, sagkyndige og en samlet opposition. Socialdemokratiet vil fortsat følge reformen så tæt som muligt for om muligt at forebygge flest mulige af de problemer, der opstår, inden de får uoverstigelige konsekvenser for borgerne. Det er der et stort behov for, da den reform, der nu vedtages, hviler på et svagt fagligt grundlag, er dårligt belyst og mangler svar på en lang række af de centrale spørgsmål, der er stillet under udvalgsbehandlingen.

Socialdemokratiet vil derfor stemme imod lovforslaget, som er et hovedforslag i den samlede reform.

Det Radikale Venstre

Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget finder det afgørende, at det politiske arbejde i forhold til den offentlige sektors løsning af opgaver er reformerende. Målet skal være, at opgaver løses efter de politiske prioriteringer, som demokratiet er ramme for, og at disse opgaver løses mest hensigtsmæssigt efter denne prioritering. Det betyder samtidig, at opgaver bør løses, så der er mindst mulig efterkontrol eller regelstyring for slet ikke at tale om lag af styringsmekanismer fra andre politiske og administrative niveauer. Det giver en klar ansvarsplacering.

Det Radikale Venstre har opstillet otte principper for arbejdet med en strukturreform i Danmark:

- 1) Den offentlige sektor skal være enkel og gennemskuelig,
- 2) opgaverne skal løses så tæt på borgerne som muligt, når det fagligt og sagligt giver mening i forhold til kvaliteten i opgaveløsningen,
- 3) kompetencer og økonomisk ansvar skal følges ad,
- 4) enstrengede systemer er at foretrække frem for et delt ansvar, men ikke for enhver pris,
- 5) strukturen skal understøtte et åbent og vel fungerende demokrati,
- 6) borgerens retssikkerhed ved mødet med det offentlige skal sikres på alle niveauer,
- 7) centralisering af administrationen må ikke føre til en centralisering af kommunal service og sidst, men naturligvis ikke mindst,
- 8) kommuner bør have en størrelse, der økonomisk og fagligt sætter dem i stand til at løse de opgaver, de er blevet tildelt.

Det leder os frem til, at det ikke er strukturen, der skal betinge, hvor opgaverne skal løses, men de krav, som opgaverne stiller i forhold til faglighed, organisering, finansiering og befolkningsunderlag. Derfor er vores udgangspunkt ikke amternes nedlæggelse, men en bedre løsning af opgaverne så enkelt og ubureaukratisk som muligt i den bedst mulige kvalitet.

Dermed også sagt, at vi er optaget af ideen om tre niveauer: kommuner, større regioner og staten. Tre niveauer, som alle kendetegnes af at være ledet af direkte folkevalgte organer med ret til at udskrive skat og med et antal medlemmer, der kan gøre det sandsynligt, at mindretal, små partier og lister kan opnå repræsentation. Det er

vores vurdering, at det giver den stærkeste politiske kultur og det enkleste grundlag for finansieringen.

RV henviser endvidere til det fælles betænkingsbidrag fra S, RV, SF og EL og betænkingsbidragene for de øvrige forslag i strukturreformen for en samlet gennemgang af RV's holdning til den konkrete opgavefordeling og reformens økonomiske grundlag.

Socialistisk Folkeparti

Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget understreger, at SF som udgangspunkt har været parat til at diskutere den kommunale og amtskommunale opgavevaretagelse. Der er i Danmark tradition for, at der løbende sker også store opgavetilpasninger. I 70'erne og 80'erne udlagde man åndssvageforsorgen og fik indplaceret miljøopgaverne i kommuner og amter; og i 90'erne fik man store finansieringsomlægninger på social- og undervisningsområdet. Disse var SF dog meget kritisk overfor. I dette årti har man i stor enighed i Folketinget tilpasset kommunestrukturen på Bornholm. Derudover er der tradition for, at store omlægninger af opgaverne altid sker på baggrund af et stort og grundigt udredningsarbejde med bred repræsentation fra partier og interesseorganisationer. I den forbindelse kan man blot kaste et blik bagud til arbejdet med kommunalreformen i 1970, men også til vore nabolande, hvor større kommuneændringer altid er blevet og bliver forberedt på baggrund af et bredt og grundigt kommissionsarbejde.

Derfor har SF også med nogen undren fulgt tilblivelsen af regeringens kommunalreform. I juni 2002 sagde indenrigs- og sundhedsministeren i forbindelse med et samråd i Folketingets Kommunaludvalg: »Regeringen har ingen planer om at foretage ændring af den kommunale struktur«. Derfor var vores undren stor, da regeringen 4 måneder senere i forbindelse med statsministerens åbningstale vendte på en tallerken og sagde, »at tiden er kommet til en kritisk gennemgang af det bestående system«. Herefter nedsatte regeringen en snæver embedsmandskommission, bestående af ti mænd og én kvinde og med kun ét medlem fra provinsen, som i løbet af kun 14 måneder gav nogle bud på en række fremtidige kommunemodeller - dog uden at trække på udenlandske erfaringer. Arbejdet fik heller ikke nogen særlig betydning, ud over at det blev startskuddet til en lo-

kal debat om kommunesammenlægninger, eftersom regeringen siden præsenterede et helt andet udspil, der groft sagt kom til at danne udgangspunkt for forliget om kommunalreformen udelukkende med Dansk Folkeparti. Hermed brød regeringen 25 års tradition for brede forlig på kommuneområdet!

SF blev, straks efter at regeringen og Dansk Folkeparti havde præsenteret deres forlig, inviteret til forhandlinger. Men i disse forhandlinger var det ikke muligt at formå regeringen til at diskutere kvaliteten i opgaveløsningen. Hvordan sikrer vi en uafhængig miljøkontrol og armslængdeprincippet? Hvordan sikrer vi det enkelte handicappede barn det bedste tilbud? osv. Da SF ikke ville acceptere regeringens udgangspunkt, blev vi på et relativt tidligt tidspunkt bedt om at forlade forhandlingerne og blev da heller ikke inviteret, da de blev genoptaget med Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre.

Ud over selve opgaveløsningen var det heller ikke muligt at få klarlagt de kommende kommuners økonomi, da der ikke forelå udspil til eller regneeksempler baseret på et eventuelt kommende udligningsssystem. Det betyder, at regeringen nu sender byråds kandidaterne ud i en valgkamp, uden at de kender det økonomiske grundlag for deres kommende virke. SF mener, at det er dybt kritisabelt, at regeringen trods gentagne løfter ikke har fremlagt et udspil til en ny byrdefordelings- og udligningsreform. Da Anders Fogh Rasmussens første regering tiltrådte, lovede man en udligningsreform. Udligningsreformen er siden blevet udskudt i flere omgange, men det blev lovet, at der ville komme et udspil, når kommunalreformen forelå. P.t. er Folketinget og kommunerne ikke blevet præsenteret for noget udspil, men regeringen har dog lovet, at der vil blive præsenteret et udspil engang i folketingssamlingen 2005-06, men ikke inden kommunalvalget. SF mener, at det haster med et udspil på området - især for de områder af Danmark, som er ramt af lavvækst og stor arbejdsløshed.

Arbejdet med regeringens og Dansk Folkepartis udspil til kommunalreformen og de efterfølgende 49 lovforslag har været dybt utilfredsstillende og præget af meget hastværk - så meget, at de økonomiske, forvaltningsmæssige, retssikkerhedsmæssige og demokratiske konsekvenser ikke er blevet ordentlig klarlagt. Det er da også betegnende, at mange forvaltningsekspertes,

sundhedsøkonomer m.m. har taget afstand fra reformkomplekset og betegnet det som værende præget af hastværk. Professor Poul Erik Mouritzen er endog gået så langt, at han i Nordisk Administrativ Tidsskrift har betegnet regeringens model som værende en »skraldespandsmodel«. Denne forklarer Poul Erik Mouritzen således: »Hvor den rationelle model forudsætter, at løsninger vælges med henblik på at løse veldefinerede problemer, kan man inden for denne models rammer sagtens forestille sig, at løsningerne kommer før problemerne, eller at løsninger er på jagt efter problemer, som de kan koble sig på«.

Endelig har SF i en række foreløbige svar fra Europarådets kommunalkonference kunnet konstatere en række løftede pegefingre i forhold til Danmarks overholdelse af Europarådets konvention om lokalt selvstyre som følge af kommunalreformen. Hvis den endelige udtalelse fra Europarådet ender med kritik af Danmark, er det dybt beklageligt – ikke mindst, når man tænker på, at Danmark har været en af de drivende kræfter i vedtagelsen af konventionen.

SF er i det hele taget dybt betænkelig ved reformens grundstruktur med meget få opgaver til de nye regioner, en atomisering af de stærke faglige miljøer i de nuværende amter, de folkevalgte manglende muligheder for initiativ og for at påvirke indtægtssiden som følge af, at regeringen og Dansk Folkeparti har fjernet regionernes ret til skatteudskrivning. Dette er også dybt betænkeligt ud fra en demokratisk tankegang om, at det politiske og økonomiske ansvar bør følges ad – og det er da også et af de kritikpunkter, som Europarådets kommunalkonference har kredset om i deres foreløbige udkast til svar. Gerd Battrup, lektor i offentlig forvaltning på RUC, går i en artikel i Retsvidenskabeligt Tidsskrift 5/05 så langt, at hun påpeger, at den manglende egenfinansiering kan være i strid med den danske grundlovs § 82 om kommunernes ret til selvstyre. Endelig mener SF, at regionernes udviklingsmuligheder svækkes, når de ikke længere omfattes af kommunalfuldmagten.

Ideologien bag regeringens synspunkter holdes delvis skjult, og det forklarer måske også Poul Erik Mouritzens vurdering af reformen som værende en »skraldespandsmodel«. Udadtill forsøges den solgt med en række superlativer: »en fremtidssikring af den offentlige sektor«, »en indgang for borgerne« og »bedre opgaveløs-

ning«. SF's vurdering er dog, at ingen af delene bliver tilfældet. Men det vil alt andet lige være sådan, at større kommuner og regioner vil blive mere interessante markeder for private leverandører af velfærdsydelser. Derfor kan ideen bag reformen kun hentes i Venstres nyliberalistiske tankegods, som de i disse år forsøger at nedtone – senest i valgkampen, hvor de forsøgte at overbyde centrum-venstre på velfærdsområdet. Men både beskæftigelsesministeren og Venstres politiske ordfører har flere gange i debatten peget på, at større kommuner vil være mere interessante markeder for private udbydere på velfærdsområdet.

SF er dybt betænkelig ved reformens kraftige centraliseringstendenser. Selv om flere opgaver lægges ud til kommunerne og regeringen har solgt reformen med superlativer som »større politisk råderum« og »flere decentrale beslutninger«, har vi ved gennemgangen af lovforslagene kunnet konstatere, at regeringen har udstyret sig selv med mere end 500 ministerbeføjelser, at der skal oprettes en række statslige miljø- og skattekontorer lokalt rundtomkring i Danmark, at der skal ske en stærkere detailstyring af sundheds- og arbejdsmarkedspolitikken, og endelig at det regionale niveau fratages muligheden for egne indtægter. I stedet indføres en statslig sundhedsskat til finansiering af regionerne. Dette vil alt andet lige styrke statens detailstyring af den regionale politik!

Derudover har regeringen fortsat og strammet sin budgetstyring af kommuner og amter – ikke mindst via det netop fremsatte lovforslag nr. L 144: Forslag til lov om midlertidig binding af kommunernes og amtskommunernes overskudslikviditet og ændring af forskellige kommunaløkonomiske love (Binding af overskudslikviditet i kommunerne indtil 2007, indførelse af midlertidige begrænsninger i den kommunale og amtskommunale skatteudskrivning for 2006 og midtvejsregulering af den kommunale udligning af beskatningsgrundlag for 2005). Hermed er statsstyringen af kommuner og regioner strammere end nogensinde!

SF tager til efterretning, at det er lykkedes regeringen at få strikket en samlet sundhedslov sammen, og at området stadig er underlagt fem folkevalgte organer i regionerne, samtidig med at man får taget hul på kommunernes pligt til at deltage i sundhedsforebyggelsen. Men det er en klar svækkelse, at regionerne ikke får mulighed

for at udskrive egne skatter, og man kan frygte, at den manglende sammenhæng mellem økonomisk og politisk ansvar på sundhedsområdet på sigt kan svække styringen af de samlede sundhedsudgifter, uden at kvaliteten øges. Endelig sætter SF på linje med flere sundhedsøkonomer, bl.a. professor Kjeld Møller Petersen, spørgsmålstegn ved, om den valgte finansieringsmodel på sundhedsområdet vil skabe tilstrækkelige incitamenter til sundhedsfremme og sundhedsforebyggelse. Hvis man derfor skal forsøge at forklare baggrunden for forslaget til den kommunale medfinansiering, kan det kun være, fordi regeringen ønsker at indføre en form for glidende start på brugerbetaling på sundhedsområdet. For således som forslaget er skruet sammen nu, vil det ikke øge kvaliteten i patientbehandlingen. Det vil kun føre til et enormt bureaukrati med en syndflod af regninger og bilag mellem kommuner og regioner.

I forbindelse med præsentationen af Strukturkommissionens betænkning i januar 2004 gjorde indenrigs- og sundhedsministeren meget ud af at sige, at regeringen ville lytte. I den forbindelse må SF konstatere, at regeringen ikke har villet lytte til de utallige høringsvar fra bruger- og interesseorganisationer på miljø- og socialområdet om faren for ødelæggelse af de faglige miljøer på social- og miljøområdet i amterne i forbindelse med flytningen af en række opgaver til kommuner og stat.

På socialområdet vurderer SF, at der nu vil ske en forringelse af de tilbud, der gives til handicappede mennesker med indlærings- og adfærdsvanskeligheder. Med reformen er der nemlig ikke taget tilstrækkelig hensyn til kvaliteten, udviklingen og økonomien i de sociale tilbud og vidtgående specialundervisning, heller ikke for så vidt at der udbydes og udvikles tilstrækkelige tilbud, og i fremtiden vil være de fornødne pladser i beredskab.

På miljøområdet vurderer SF, at der ikke vil være tilstrækkelig stærke faglige miljøer i kommunerne. Både fordi ekspertisen nu spredes, men også fordi det nødvendige armslængdeprincip nu reelt afskaffes. Derved er der stor risiko for, at myndighederne kommer for tæt på dem, der skal godkendes og kontrolleres – og det kan gøre det vanskeligt at træffe miljømæssigt begrundede beslutninger, som ville være i strid med kortsigtede lokaløkonomiske interesser og

derfor til skade for miljø og borgere i de ramte kommuner.

Udgangspunktet for borgerbetjeningen i kommuner og regioner bør være, at borgerne skal kunne komme hurtigt og nemt i kontakt med offentlige myndigheder. Samtidig må borgerne sikres en korrekt og fortrolig behandling af deres henvendelser til det offentlige. Dette ser ikke ud til at have været udgangspunktet for regeringen: På skatteområdet lægges op til urimeligt lange geografiske afstande for borgerne; og i forhold til indretningen af de kommende borgerservicecentre kan vi konstatere, at regeringen ikke har villet garantere en tilstrækkelig fortrolighed og korrekt behandling af borgernes sager. Tværtimod lægges der op til ringere retssikkerhed, bl.a. ved at borgerne ikke længere skal give samtykke til, at fortrolige oplysninger udveksles mellem sagsbehandlere, og ved mindre ret til aktindsigt.

SF havde på baggrund af statsministerens åbningstale i 2004 troet, at man kunne nå til enighed om en tryghedsaftale i forhold til de ansatte i kommuner og amter, men det har desværre ikke vist sig at være tilfældet. Regeringen, Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre har ikke engang som minimum kunnet sikre de rettigheder, for så vidt angår løn- og ansættelsesvilkår, der følger af lov om virksomhedsoverdragelse. Så der er langt fra tale om Socialdemokratiets og Det Radikale Venstres oprindelige krav om, at der skulle sikres lokale tryghedsaftaler, der kunne indeholde aftaler om naturlig adgang, kompetenceudvikling, fratrædelsesaftaler, ændring af chefernes rolle og tilsagn om forhandlinger, så der kunne ske en tillem্পning af de forskellige ansættelsesvilkår i kommunerne.

Eftersom denne reform skaber flere problemer, end den løser, er det SF's vurdering, at der kan være brug for en vis oprydning, når der kommer et nyt flertal i Folketinget.

For det første er det både af demokratiske og økonomiske årsager nødvendigt at genindføre regionernes politiske råderum og mulighed for egenfinansiering, helst via egen skatteudskrivning.

For det andet er det nødvendigt at revurdere myndighedsopgaverne på miljø- og socialområdet. På miljøområdet skal der være sikkerhed for, at der er nogle stærke faglige miljøer af hensyn til kvaliteten i opgaveløsningen, men også at

det nødvendige armslængdeprincip genindføres, således at det ikke er de samme myndigheder, der både giver tilladelserne til udledninger m.m. og kontrollerer, om miljøpåvirkningerne ligger inden for lovgivningens rammer. På socialområdet skal der være sikkerhed for, at kvaliteten i tilbuddene er i højsædet og det rigtige tilbud som udgangspunkt altid gives første gang. Dette kan give anledning til genovervejelser om myndighedsopgavernes placering, sikring af bedre ankeligheder for brugerne og mulighed for indførelse af en second opinion.

For det tredje er det nødvendigt, at man igen ser på taxameterfinansieringen af gymnasierne. Som udgangspunkt er det vores vurdering, at den kan betyde en forringelse af gymnasietilbuddene – især i landets udkantområder, hvilket er i klar modstrid med de mange løfter, som skiftende regeringer og folketingsflertal har givet om en reel regional udvikling i landdistrikter og lavvækstområder.

Det er SF's opfattelse, at konstruktionen af regionerne er en misforståelse. De har fået alt for få opgaver og har en håbløs finansiering af disse, uden egne indtægter. Det strider imod princippet om, at det politiske og økonomiske ansvar skal følges ad.

Derudover peger en del udenlandske erfaringer med statslig opgavevaretagelse eller stærk statslig finansiel styring af regionerne på, at opgavevaretagelsen bliver dyr, uden at kvaliteten øges. Samtidig svækkes regionernes mulighed for lokal prioritering, eftersom budget- og økonomistyringen i fremtiden kommer til at foregå efter det såkaldte »cigaræskesystem«, hvor pengene på sundheds-, drifts- og vækst- og udviklingsområdet ikke må sammentænkes eller udsættes for lokale politiske prioriteringer. Det er da også SF's vurdering, at denne politiske styringsform vil være uholdbar på sigt – eller måske har regeringen og Dansk Folkeparti en drøm om, at staten på sigt overtager sundheds- og driftsopgaverne på social- og undervisningsområdet, når de regionale politikere har taget skraldet og foretaget en række ubehagelige strukturtilpasninger af især sundhedsvæsenet.

Lovforslagets ordlyd i § 5, stk. 2, om, at »Regionsrådene kan ikke varetage andre opgaver end de i stk. 1. nævnte« og forbud mod at være omfattet af kommunalfuldmagten vil alt andet lige komme til at udgøre en stor barriere for en

naturlig og smidig adgang til at udvikle servicen over for borgerne. I Danmark er der tradition for, at både amter og kommuner over tid har haft mulighed for at udvikle borgerservicen, at etablere selskaber i samarbejde med private eller f.eks. patientforeninger eller andre repræsentanter fra det civile samfund i forbindelse med eller i forlængelse af den amtskommunale opgavevaretagelse. Ud over at det vil svække den regionale opgavevaretagelse, vil det også være en indsnævring af den samlede innovation og nyudvikling i samfundet, for et af særkenderne ved den danske samfundsstruktur har netop været samspillet mellem det offentlige velfærdssystem og produktudviklingen i virksomhederne på f.eks. teknik- og miljøområdet og i det danske sundhedsvæsen. Det sidste har regeringen dog lovet vil fortsætte. Det vil SF holde regeringen fast på.

SF's vurdering er, at der vil ske en atomisering af en række af de stærke faglige miljøer på især social-, undervisnings- og miljøområdet, som er bygget op de sidste 10-20 år uden sikkerhed for, at denne viden bibeholdes, når myndighedsopgaverne og mange af driftsopgaverne på disse områder lægges ud til kommunerne og staten. Man kan selvfølgelig forestille sig, at en del enkeltopgaver, som er lukrative og overskudsgivende, vil blive overtaget af en række private firmaer med fare for en fordyrelse af opgavevaretagelsen, men en ting er sikker: Private konsulentfirmaer går kronede tider i møde.

Problemet er blot, hvem der tager ansvaret for de mindre handicappgrupper, som har behov for et helt specielt tilbud, når reformen er fuldt indfasat og det er blevet dagligdag i de nye regioner og kommuner og budgetskruen har fået endnu et vrid? SF har i flere omgange, bl.a. på baggrund af de mange bekymrede høringsvar fra bruger- og personaleorganisationer, forsøgt at afæske regeringen garantier for, at tilbuddene på social- og undervisningsområdet vil blive fortsat og udviklet, men regeringen har ikke villet give disse garantier!

I den forbindelse kunne det have været fornuftigt, at man som et kompromis havde udstyret de kommende kommunale kontaktråd med en egentlig politisk kompetence, således at de kunne fungere som tilsynsmyndighed i forhold til en tilstrækkelig forsyning på social- og undervisningsområdet i regionen. Sådan som lovforslaget foreligger nu, får kommunerne en ret til at

overtage forsyningen på socialområdet, uden at man har tilstrækkelig sikkerhed for kvaliteten i opgavevaretagelsen.

SF finder endvidere, at lovforslagets detailregulering af regionsrådets politiske styrelse er dybt betænkelig og udtryk for en unødvendig statsstyring. Opbygningen af regionsrådene burde som folkevalgte organer have taget sit afsæt i den eksisterende kommunale styrelseslov, således at rådene selv, inden for rammerne af denne, kunne have taget stilling til politisk styring og aflønning af menige medlemmer og udvalgsformænd. SF er selvfølgelig opmærksom på, at opgaverne i rådene bliver færre og får en anden karakter, men den nødvendige tillem্পning af styreformene, eventuelt med mulighed for forretningsudvalgsstyre, kunne have fundet sted i form af mindre tillem্পninger af styrelsesloven og i de løbende forhandlinger i de kommende forberedelsesudvalg.

SF beklager, at man igen begår den historiske fejltagelse ikke mere dybtgående at se på den politiske og administrative struktur i hovedstadsområdet, som de facto er et samlet byområde. Vi anerkender dog, at man nu tager fat om sundhedsområdet. Det er godt, at Hovedstadens Sygehusfællesskab nu nedlægges, så man dels får en samlet sundhedsplanlægning for hele hovedstaden, dels får en direkte valgt politisk ledelse. Den bliver dog noget amputeret, eftersom den ikke får egne skatteindtægter og mulighed for at foretage politiske prioriteringer på tværs af områderne, og fordi den får en meget snæver opgaveportefølje.

SF mener, at det ville have været naturligt med et direkte valgt hovedstadsråd, som kunne have bestemmende indflydelse på

- regionsplanlægningen,
- den kollektive trafik i forhold til både busser, tog og privatbaner,
- vejområdet,
- miljøområdet,
- forsyningsområdet og
- de specialiserede opgaver på undervisnings- og miljøområdet.

Dette ville give mulighed for mere både solidariske og sammentænkte løsninger for hele det samlede byområde. Man kunne så diskutere, om et sådant hovedstadsråd skulle dække det tidligere HT-område, eller om større eller mindre dele af Sjælland skulle medinddrages. Desværre

har der hverken i oplægget fra regeringens Strukturkommission, i regeringens endelige udspil eller i lovforslagene været nogen initiativer i den retning.

Endelig mener SF stadig, at der er brug for en opdeling af Københavns Kommune i en række direkte valgte bydelsråd med ansvar for de primære kommunale opgaver. Det vil både udvikle nærdemokratiet og på sigt give en billigere og bedre opgaveløsning.

Enhedslisten

Enhedslistens medlem af udvalget skal henvise til det fælles betænkingsbidrag fra S, RV, SF og EL og samtidig bemærke, at kommunalreformen er en glidebane mod mere privatisering, mere markedsgørelse, mindre demokrati og mindre velfærd i Danmark.

Det danske velfærdssamfund bygger på det lokale demokrati i amter og kommuner. Her varetages langt de fleste og største velfærdsopgaver; daginstitutioner, folkeskoler, det sociale arbejde, sygehuse og ældrepleje.

Der er stor brug for reformer i Danmark for at udvikle velfærdssamfundet. Der er mange borgere, der kommer i klemme i systemet, og der er alt for megen kassetænkning og for lidt fokus på langsigtede konsekvenser i forhold til budgetterne i hvert enkelt år. Vi har den absurde situation, at flere hundrede tusinder er sat uden for arbejdsmarkedet, samtidig med at alt for mange bliver slidt ned af at skulle løbe alt for hurtigt. Og samtidig har vi brug for flere hænder til velfærdsopgaver, bl.a. til at tage sig af børn, syge og ældre, renovere skoler, kloakker og skinner. Samfundsøkonomisk vil det ikke koste noget at ansætte flere i det offentlige, fordi vi sparer dagpenge m.v. og får samtidig mere ind i skat og moms.

Vi har behov for at udbygge demokratiet så både medarbejdere og brugere får større indflydelse og så borgere i lokalområder får mere indflydelse.

Vi har behov for stærke demokratiske regioner, der kan skabe sammenhæng mellem arbejde, boliger, uddannelser og kollektiv trafik: Regioner, der kan skabe lokale arbejdspladser, så der bliver mulighed for at bo og arbejde over hele landet frem for den stærkt stigende pendling fra såkaldte udkantsonråder til såkaldte vækstcentre.

Desværre går regeringen og Dansk Folkeparti i den stik modsatte retning. Fordi de i den grad ønsker mere privatisering og markedsføring af den offentlige sektor, indføres der langt mere kassetænkning og demokratiet indskrænkes væsentligt. Økonomien er fuldstændig ukendt. Og der er stor risiko for, at det kan gå rigtig galt for de borgere, der er afhængige af hjælp, for miljøet og for hele samfundet.

Den borgerlige regering har et meget klart, men underspillet mål om at liberalisere og markedsføre den offentlige sektor. Under overskriften »frit valg« har regeringen allerede fået vedtaget en række love, der skal give private firmaer langt bedre muligheder for at overtage velfærdsydelse: frit valg på sygehuse og ældreområdet, opstramning af udbud og udliciteringsreglerne, servicestrategier og udfordringsret, forbedelse af privatiseringer af offentlige selskaber osv. Det frie valg har indtil nu bl.a. medført krav om opmåling af velfærdsydelser, f.eks. ved hjælp af strekkoder i hjemmehjælpen.

Den offentlige sektor har imidlertid vist sig at være ganske modstandsdygtig over for forsøgene på at markedsføre og udsætte den offentlige service for konkurrence. En af grundene er det lokale demokrati, som alt andet lige har medvirket til at blokere for mere markedsføring af velfærden – ikke mindst fordi det lokale demokrati og den deraf følgende forskellige tilrettelæggelse af den offentlige service i princippet betyder, at der kan være 271 forskellige »markeder« for private firmaer at skulle forholde sig til, samt 13 forskellige amtstlige »markeder« at forholde sig til.

De nye storkommuner er lavet for at skabe større »markeder« for de private firmaer, som skal overtage endnu flere velfærdsområder fra det offentlige. Det har ledende Venstrefolk klart erkendt.

Af samme grund har en række private firmaer hilst kommunalreformen velkommen som et muligt gennembrud for udlicitering i Danmark.

Samtidig betyder kommunalreformen flere selvejende institutioner, der skal fungerer på markedsvilkår og mere taxameterbudgettering, hvor bundlinjen er det afgørende. Derfor betyder kommunalreformen mere privatisering og mere marked, hvor borgerne bliver brikker i et spil, der mere handler om profit end om velfærd.

Her i dette forår har regeringen og Dansk Folkeparti fået vedtaget, at det skal være muligt at etablere profitbørnehaver. En af begrundelserne for dette er, at »forældre i et landdistrikt [får] bedre mulighed for at vælge at oprette en privatinstitution, hvis kommunen vælger at lukke den eneste daginstitution i området«. Partierne bag kommunalreformen forudsætter altså desværre nok med rette, at de nye storkommuner vil lukke daginstitutioner i landdistrikterne.

Den økonomiske situation for de nye kommuner er helt uafklaret. Alle ved, at de mange sammenlægninger og investeringer i f.eks. it-systemer vil koste mange penge, men regeringen vil hverken dække eller blot afdække de reelle omkostninger. Enhedslisten frygter derfor, at de nye kommuner og regioner vil blive tvunget til at gribe til massefyringer og massive nedskæringer i serviceniveauet for at betale regningen for kommunesammenlægningerne.

De offentligt ansatte har krav på en anstændig og fair behandling. Enhedslisten ønsker en reel jobgaranti for ansatte i stat, amter og kommuner. Vi ønsker tryghed i ansættelsen, således at de offentligt ansatte som minimum er sikret mod forringede løn- og arbejdsvilkår, selv om deres nuværende job skifter karakter eller nedlægges, så de flyttes til en anden stilling. Enhedslisten anerkender, at Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre har gjort små fremskridt i forhold til de statsansattes forhold, men må konstatere, at de pæne hensigtserklæringer desværre ikke er udtryk for en reel jobsikkerhed for de statsligt ansatte. Desuden er de pæne hensigtserklæringer kun gældende for de statsligt ansatte. De amtstlige og kommunalt ansatte, som udgør den altovervejende del af de offentligt ansatte, er ikke omfattet.

Kommunalreformen flytter mange opgaver væk fra det regionale niveau, op til staten og ned til de nye kommuner.

En række opgaver er så store – f.eks. er det i fremtiden Tårnby Kommune, som skal have tilsyn med Københavns lufthavn! – at det stort set er umuligt for kommunerne at klare. Derfor vil vi formentlig se private firmaer blive hyret til at løse en lang række opgaver for kommuner (og regioner?). Det betyder bl.a., at den viden og indsigt, som er forbundet med disse opgaver, ikke længere er offentligt tilgængelig. Den viden

og indsigt privatiseres, idet de private firmaer vil eje den.

Kommunalreformen betyder også et videnstab for det danske samfund.

Der er masser af grunde til at reformere den offentlige sektor. Men den nødvendige, grundige og frem for alt visionære debat, som kunne være udgangspunkt for et opgør med kassetænkning og en offentlig sektor, der reelt sætter mennesket i centrum, har ikke fået lov til at udfolde sig.

Kassetænkningen bliver værre efter den 1. januar 2007, med den nye finansiering af regioner, som kommunalreformen lægger op til. Alle de »dårlige« og dyre liv, alle dem med sociale problemer, som man ved, oftere skal til læge, specialist, psykolog og på sygehus – dem vil alle kommuner gerne af med. De vil blive frosset ud, og kommunerne vil forsøge at forhindre, at nye dårlige liv nogen sinde flytter ind.

Kommunalreformen skaber meget stor usikkerhed for de mange tusinder, der i dag er afhængige af f.eks. de amtslige tilbud om specialundervisning, døgninstitutioner, narkobehandling m.m.

Det danske velfærdssamfund bygger på det lokale demokrati i amter og kommuner. Med større kommuner får borgerne både fysisk længere til kommunen, og den demokratiske indflydelse bliver mindre. Det er ikke befordrende for borgernes deltagelse i og ansvar for demokratiet. I erkendelse af, at der er et klart flertal for kom-

munesammenlægninger, har Enhedslisten fremsat forslag til folketingsbeslutning nr. B 76 om oprettelse af lokalråd, der delvist kan råde bod på dette demokratiske tab. Hensigten er at skabe et eller flere lokale fora i kommunerne, der kan forholde sig til lokalområdets institutioner, forsyninger og planlægning.

Kommunalreformen er hastet gennem Folketinget på ganske få måneder. Et eksempel på hastværket og kommunalreformens manglende forberedelse er, at regeringen på ingen måde har vurderet reformens ligestillingsmæssige konsekvenser, selv om de formentlig er meget store.

Der har på intet tidspunkt været en grundig folkelig debat om kommunalreformen, og dermed om den vej, vores samfund skal udvikle sig ad. Under valgkampen ønskede regeringen ikke at diskutere kommunalreformen.

Enhedslisten ønsker en folkeafstemning om kommunalreformen – for at give alle borgere mulighed for at vurdere, om mere privatisering og mindre demokrati er den vej, som samfundet skal udvikle sig ad.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Erling Bonnesen (V) Troels Christensen (V) Michael Aastrup Jensen (V) Leif Mikkelsen (V)

Jens Vibjerg (V) Poul Nødgaard (DF) fmd. Kristian Thulesen Dahl (DF)

Christian Wedell-Neergaard (KF) nfmd. Allan Niebuhr (KF) Arne Toft (S) Karen Hækkerup (S)

Magnus Heunicke (S) Ole Stavad (S) Margrethe Vestager (RV) Ole Glahn (RV)

Kristen Touborg (SF) Line Barfod (EL)

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurinn havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Fólkaflokkurinn (FF)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 65

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsnotat, fra indenrigs- og sundhedsministeren
2	Tidsplan for besvarelse af skriftlige spørgsmål
3	Svar på spørgsmål nr. S 302 vedrørende regeringens varetøret over for overenskomst-aftaler i regionerne, fra indenrigs- og sundhedsministeren
4	Høringssvar af 28/2-05 fra Foreningen af Danske Transportcentre
5	Henvendelse af 1/4-05 fra Praktiserende Lægers Organisation
6	Henvendelse af 7/4-05 fra Landbrugsraadet
7	Artikel fra DJØF Bladet nr. 6: »Regionerne har ret til selvstyre«
8	Oversigt over spørgsmål, der er stillet om lovforslaget pr. 18/4-05
9	Materiale modtaget af Amtsrådsforeningen ved møde den 18/4-05
10	Henvendelse af 19/4-05 fra De Samvirkende Invalideorganisationer
11	Oversigt over spørgsmål, der er stillet om lovforslaget pr. 27/4-05
12	Henvendelse af 21/4-05 fra Amtsrådsforeningen
13	Henvendelse af 27/4-05 fra Dansk Kiropraktor Forening
14	Kopi SUU L 74 – spørgsmål om kommentar til henvendelse af 27/4-05 fra Dansk Ki- ropraktor Forening, til indenrigs- og sundhedsministeren
15	Henvendelse af 28/4-05 fra Amtsrådsforeningen
16	Kopi REU alm. del – spørgsmål 124 om kommentar til artikel om grundloven, kom- munalreformen og regionerne, til indenrigs- og sundhedsministeren og justitsmini- steren
17	Oversigt over spørgsmål, der er stillet om lovforslaget pr. 11/5-05
18	Forslag til rekommandation og rapport fra The Congress of Local and Regional Aut- horities om Danmark
19	Pressemeddelelse af 12/5-05 fra Amtsrådsforeningen: »Over 130 partnere sætter nu skub i RegionsPanelet«
20	Henvendelse af 9/5-05 fra Aalborg Kommune
21	Ekspertmøde om eventuelle grundlovsproblemer i forhold til kommunalreformen
22	Kopi SUU L 74 – svar på spørgsmål 141 om kommentar til henvendelse af 27/4-05 fra Dansk Kiropraktor Forening, fra indenrigs- og sundhedsministeren
23	1. udkast til betænkning
24	Oversigt over spørgsmål, der er stillet om lovforslaget pr. 23/5-05
25	Orientering om ændring af den forventede udmøntning af bemyndigelsesbestemmel- serne, fra indenrigs- og sundhedsministeren
26	Kopi REU alm. del – svar på spørgsmål 124 om kommentar til artikel af lektor Gerd Battrup, Roskilde Universitetscenter, vedrørende grundloven, kommunalreformen og regionerne, fra justitsministeren
27	Talepapir om ekspertmødet 24/5-05 om eventuelle grundlovsproblemer i forhold til kommunalreformen
28	Henvendelse af 25/5-05 fra Socialpolitikgruppen i Vejle Amt
29	Kopi af REU alm. del – svar på spørgsmål 131, fra indenrigs- og sundhedsministeren

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 65

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, der sikrer offentlighed omkring møderne i kontaktudvalgene, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om redegørelse for de nuværende regler vedrørende udbud og servicestrategier, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om kommentar til høringssvar fra Foreningen af Danske Transportcentre, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om kommentar til henvendelse af 7/4-05 fra Landbrugsraadet, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om Regionernes Lønnings- og Takstnævn, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om, hvem der skal betjene Regionernes Lønnings- og Takstnævn, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om statens repræsentanter i Regionernes Lønnings- og Takstnævn, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om redegørelse for det forventede antal faktureringer, som konsekvens af reformen, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om baggrunden for at oprette et direkte folkevalgt organ som regionsrådet, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om, hvilke andre lande der har tilsvarende folkevalgte organer som regionsrådene med afgrænsede beføjelser, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
11	Spm. om beskrivelse af sundhedsmodeller fra andre lande, hvor opgaven styres af direkte folkevalgte, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
12	Spm. om, hvilke andre lande der har en finansieringsmodel på sundhedsområdet, som ligner den foreslåede model for de nye regioner, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
13	Spm. om uddybning af bemærkningen »på sundhedsområdet får regionerne mulighed for at varetage opgaver, der ligger i naturlig tilknytning til regionernes sundhedsopgaver«, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
14	Spm. om, hvordan ministeren vil sikre en rimelig politisk balance i kontaktudvalgene, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
15	Spm. om sammensætningen af den regionale repræsentation og den kommunale repræsentation i kontaktudvalgene, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
16	Spm., om medlemskab af et regionsråd er omfattet af reglerne for borgerligt ombud, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
17	Spm., om udfordringsretten omfatter så vel sundheds- som sygehusopgaver, der udføres af det offentlige, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
18	Spm. om uddybning af kravet om det såkaldte »fleksible forretningsudvalgsstyre«, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
19	Spm. om, hvorfor det er vigtigt for ministeren at forbyde regionsrådene at nedsætte stående udvalg, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
20	Spm. om, hvorfor regionerne skal holde økonomien adskilt i tre selvstændige regnskaber, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
21	Spm. om, hvilke opgaver medlemmer af regionsrådene skal varetage, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå

Spm.nr.	Titel
22	Spm. om uddybning af den foreslåede særstilling for Bornholm, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
23	Spm. om eksempler på relevante spørgsmål, der kan tænkes behandlet af et særligt udvalg, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
24	Spm., om rådene kan vælge at afholde møder for lukkede døre, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
25	Spm. om baggrunden for, at regionsrådene har samme antal medlemmer uanset forskellen i befolkningsunderlaget, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
26	Spm. om, hvor mange stemmer der skal til at sikre et mandat i Hovedstadsregionen, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
27	Spm. om, hvorfor Bornholm ikke er repræsenteret i Hovedstadsregionen, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
28	Spm., om ministeren har overvejet en model, hvor Bornholm bliver et afgrænset valgområde, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
29	Spm. om, hvad statens rolle bliver i fremtiden i relation til Rigshospitalet, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
30	Spm. om redegørelse for den administration, som forberedelsesudvalgene skal etablere i 2006, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
31	Spm., om ministeren skønner, at amterne kan afstå kvalificeret personale til forberedelsesudvalgenes administrative opgaver for 2006, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
32	Spm. om, hvor store budgetter ministeren forventer, at forberedelsesudvalgene skal kunne disponere over i 2006, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
33	Spm., om ministeren vil indhente uvildige vurderinger af sine overslag til skønnede etableringsudgifter for regioner og kommuner, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
34	Spm., om ministeren ikke forventer ekstraudgifter for det omfattende arbejde, som skal udføres i amter, regioner og kommuner, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
35	Spm. om, hvornår finansieringsudvalget er færdig med sit arbejde til en kommende finansierings- og byrdefordelingsreform, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
36	Spm. om baggrunden for, at Rigsrevisor tillægges beføjelser til at foretage undersøgelser af regionerne, som ikke tilsvarende eksisterer i forhold til kommunerne, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
37	Spm. om uddybning af ministerens udtalelse om, at ministeren ikke betragter regionerne som regioner, men som sundhedsenheder, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
38	Spm. om begrundelse for, at regionerne ikke får adgang til at oprette selskaber svarende til reglerne i den kommunale styrelseslovs § 60, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
39	Spm. om regionernes mulighed for at optage lån, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
40	Spm. om konsekvenserne for regionerne, hvis økonomien bringes i ubalance, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
41	Spm. om oversendelse af rapport fra delegation fra Europarådets kommunalkongres, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå

Spm.nr.	Titel
42	Spm. om, hvilke opgaver amterne har varetaget efter kommunalfuldmagtsreglerne, som regionerne efterfølgende kan fortsætte med, til indenrigs- og sundhedsministeren og ministerens svar herpå
43	Spm. om, hvordan regler i ressortlovgivningen forholder sig til metodefrihed, udviklingsmuligheder og reglerne om udbud og servicestrategier, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
44	Spm. om uddybning af opregning af regionsopgaver i lovforslagets § 5, stk. 1, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
45	Spm. om kommentar til henvendelse af 21/4-05 fra Amtsrådsforeningen, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
46	Spm., om der i bloktilskuddet til regionerne er afsat penge til administration af udfordringsretten, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
47	Spm. om, hvorfor der holdes fast i, at medlemskab af et regionsråd er borgerligt ombud, når det ser ud til, at regionsrådene kun skal mødes 4 gange årligt, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
48	Spm. om overdragelse af dokumenter i forbindelse med flytningen af inddrivelsesopgaven, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
49	Spm. om kommentar til henvendelse af 28/4-05 fra Amtsrådsforeningen, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
50	Spm., om ministeren som et minimum vil anmode Finansieringsudvalget om at færdiggøre sit arbejde senest oktober 2005, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
51	Spm., om ministeren ikke anser det for et problem, hvis Bornholm ikke bliver repræsenteret i regionsrådet, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
52	Spm. om ministerens svar på spørgsmål 11 og 12 betyder, at der ikke findes lignende modeller i andre lande, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
53	Spm. om, hvilke konsekvenser ministeren vil drage, såfremt Europarådets kommunalkongres når frem til en konklusion om, at regionerne er omfattet af Europarådets konvention om lokalt selvstyre, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
54	Spm. om, hvordan ministeren kommer frem til, at konventionen om lokalt selvstyre alene omfatter lokale myndigheder og ikke regionale myndigheder, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
55	Spm. om, hvad ministeren forstår ved en lokal myndighed, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
56	Spm. om ministerens rolle i forbindelse med konklusioner fra Europarådets kommunalkongres, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
57	Spm. om kommentar til henvendelse af 9/5-05 fra Aalborg Kommune, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
58	Spm. om, hvor den anførte henvisning, som ministeren henviser til i svar på spørgsmål 13, fremgår, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
59	Spm., om det vil være muligt for regionerne at udvikle nye tilbud, som f.eks. Aas Bosted, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
60	Spm. om kommentar til henvendelse af 25/5-05 fra Socialpolitikgruppen i Vejle Amt, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå